Omgevingsdienst West-Holland

Begroting 2025 en Meerjarenraming 2026-2028

28 maart 2024
Status *(versie voor zienswijzen)*

Omgevingsdienst West-Holland

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave **2**

Voorwoord **4**

1 Inleiding en leeswijzer **5**

2 Financieel kader **7**
2.1 Algemeen 7
2.2 Plan van aanpak Robuustheid 7
2.3 Gemeenschappelijke Regelingen en het BBV 8
2.4 Dienstplan 8
2.5 Kadernota 8
2.6 Financieringssystematiek 8
2.7 Uurtarief 9
2.7.1 Uurtarief deelnemers 9
2.7.2 Uurtarief BIP 9

3 Programma's **11**
3.1 algemeen 11
3.2 Programma Milieu 12
3.2.1 Ondermijning 12
3.2.2 Controle op afvalstromen 12
3.2.3 Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) 12
3.2.4 Wat mag het kosten? 12
3.3 Programma Bodem 13
3.3.1 Aanvullingswet bodem Omgevingswet 13
3.3.2 Grondwatertaken 13
3.3.3 Digitalisering 13
3.3.4 Preventief toezicht 13
3.3.5 Wat mag het kosten? 14
3.4 Programma Omgevingsadvies 15
3.4.1 Omgevingswet 15
3.4.2 Energie, ondergrond en archeologie 15
3.4.3 Schipholadvisering 15
3.4.4 Werken aan de planstructuur Omgevingswet 15
3.4.5 Wat mag het kosten? 16
3.5 Programma Duurzaamheid 17
3.5.1 Duurzaamheidsvisie 17
3.5.2 Energietransitie en energietoezicht 17
3.5.3 Duurzaamheidsadvies en klimaatadaptie 17
3.5.4 Circulaire economie 17
3.5.5 Regionale samenwerking 17
3.5.6 Regionale Energie Strategie (RES) 17
3.5.7 Subsidies, leningen en energiescans 18
3.5.8 Wat mag het kosten? 18

3.6 Programma Bouwen 19
3.6.1 Bouwtaken 19
3.6.2 Asbestsanering 19
3.6.3 Geluidsanering 19
3.6.4 Bibob 19
3.6.5 Wat mag het kosten? 19
3.7 Programma Randvoorwaardelijke taken 20
3.7.1 Plan van aanpak Programma Robuustheid 20
3.7.2 Strategienota 20
3.7.3 Werken aan innovatie 20
3.7.4 Bibob 21
3.7.5 Wat mag het kosten? 21

4 Begroting Omgevingsdienst 23
4.1 Begroting 23
4.2 Toelichting begroting 24
4.2.1 Toelichting op de lasten 24
4.2.2 Toelichting op de baten 25
4.3 Ontwikkelingen in de begroting 27
4.4 Meerjarenbegroting per taakveld 28
4.5 Ontwikkelingen in meerjarenbegroting 28

5 Ontwikkelingen niet in de begroting 30

6 Bezuinigingslasten 31
6.1 Bezuinigingslasten als gevolg van taakstellingen 31
6.2 Bezuinigingslasten 31

7 Paragrafen 33
7.1 Weerstandsvermogen 33
7.1.1 Omvang weerstandsvermogen 33
7.1.2 Risicomanagement 34
7.1.3 Financiële kengetallen 36
7.2 Financiering 36
7.3 Bedrijfsvoering 38
7.4 Onderhoud kapitaalgoederen 39
7.5 Lokale heffingen 39
7.6 Grondbeleid 39
7.7 Verbonden partijen 39

8 Ondertekening 40

Bijlagen 41

VOORWOORD

Het is maart 2024 als we de Begroting 2025 opstellen. In het kader van het Interbestuurlijk Programma (IBP-VTH) ronden wij deze maand ook het plan van aanpak Programma Robuustheid af dat wij vóór 1 april 2024 aan het ministerie van I en W aanbieden. Met de uitvoering van het plan van aanpak hopen en verwachten wij op 1 april 2026 te voldoen aan de criteria die als minimum eisen voor robuustheid zijn gesteld.
De criteria voor robuustheid zijn zowel kwalitatief als financieel van aard. Aan sommige voldoet de dienst al wel, aan sommige nog niet. Met name de financiële criteria waaraan we nu nog niet voldoen hebben een directe vertaling gekregen in deze Begroting 2025: er is een budget voor innovatie benoemd en het budget voor opleidingen is verhoogd.
De dienst heeft gekozen voor een programmatische aanpak om twee redenen: we hebben als dienst goede ervaringen opgedaan met het systematisch aanpakken van verbeteringen (zoals het programma IM-in-control ter verbetering van onze informatievoorziening en ICT) en we willen aandacht besteden aan alle robuustheidscriteria omdat er mogelijk ook verbeteringen te realiseren zijn als we al wel aan een minimumeis voldoen.
Uiteraard zullen we ons in 2025 niet beperken tot het werken aan robuustheid, maar zeker ook inspelen op nieuwe ontwikkelingen en de lijnen die we zelf uitzetten in een strategie voor de langere termijn gaan uitvoeren. Daarbij kunnen we goed gebruik maken van de parallellen die er zijn met het Programma Robuustheid, maar ook met de uitkomsten van de recente visitatie die, eveneens in het kader van het IBP-VTH, heeft plaatsgevonden.

Alles bij elkaar zijn er veel goede ingrediënten aanwezig om weer stappen ter verbetering van de dienst te kunnen zetten. Daarnaast draagt de samenwerking met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland in toenemende mate bij aan de versterking van de individuele diensten en biedt de versterking van OmgevingdienstNL mogelijkheden voor krachtenbundeling en efficiency, bijvoorbeeld op het gebied van het leveren van op het werk toegesneden opleidingen.
Is de dienst dan op 1 april 2026 ook echt robuust genoeg om alle maatschappelijke ontwikkelingen en kansen en bedreigingen in het werkveld uitstekend aan te kunnen? Misschien wel niet, en is er meer nodig. Maar er staat dan wel een goede dienst, die al dan niet samen met anderen, is voorbereid op de toekomst. Daar gaan we weer hard voor werken!

Marlies Krul-Seen

Directeur Omgevingsdienst West-Holland

1 INLEIDING EN LEESWIJZER

Deze begroting en meerjarenraming is de uitwerking van de financiën voor de door de Omgevingsdienst West-Holland uit te voeren programma's. Voor de begroting zijn de Kadernota en de regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de belangrijkste uitgangspunten.

De begroting kent de volgende inhoudelijke hoofdstukken:
2. Financieel kader
3. Programma's
4. Begroting Omgevingsdienst
5. Ontwikkelingen niet in de begroting
6. Paragrafen

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2. Financieel kader
In het Financieel Kader beschrijven we de onderwerpen die de uitgangspunten vormen voor het opstellen van deze Begroting.
In het Financieel Kader zijn de nieuwe tarieven opgenomen. Tevens lichten we de financierings-systematiek toe, zoals die ook in de Nota Planning en Control is opgenomen.

Hoofdstuk 3. Programma's
De begroting is inhoudelijk opgebouwd uit verschillende programma's: Milieu, Bodem, Omgevingsadvies, Duurzaamheid en Bouwen. Daarnaast kennen we Randvoorwaardelijke taken: taken die noodzakelijk uitgevoerd moeten worden voor verschillende of alle deelnemers, om de deelnemers goed te kunnen bedienen en de dienst goed te laten functioneren.

Hoofdstuk 4. Begroting Omgevingsdienst
De reguliere werkzaamheden en de uitvoering van de speerpunten leiden tot financiële consequenties in de begroting en in de meerjarenraming. Beide zijn opgebouwd uit taakvelden, die door het BBV zijn voorgeschreven. De verschillende posten lichten we uitgebreid toe. De uren en de bijbehorende lasten hebben we voor de verschillende deelnemers doorgerekend.
Tot slot geeft dit hoofdstuk inzicht in de uitputting van reserves en de te behalen financiële resultaten.

Hoofdstuk 5. Ontwikkelingen niet in de begroting
In dit hoofdstuk benoemen we een aantal ontwikkelingen die relevant zijn voor de dienst, maar die we nog niet in de begroting hebben verwerkt, omdat ze nog te prematuur of te onzeker en/of onduidelijk zijn. Mogelijk zal een enkele ontwikkeling alsnog aanleiding geven tot een begrotingswijziging.

Hoofdstuk 6. Paragrafen
De paragrafen geven op een aantal, door het BBV voorgeschreven, onderdelen toelichting op de beheersmatige aspecten. De paragrafen gaan over onderwerpen die van invloed zijn op de begroting en de financiële positie van de dienst. Daarbij is er aandacht voor bestuurlijke en financiële risicofactoren.

Omgevingsdienst West-Holland

Financieel kader

2 FINANCIEEL KADER

2.1 ALGEMEEN

Voor deze begroting vormt het Dienstplan 2024 de basis. Het Dienstplan vormt de bundeling van de werkplannen voor de individuele deelnemers, en is daarmee de werkportefeuille voor de dienst. Het Dienstplan van een jaar is een vaste bijlage bij de Kadernota voor het volgende jaar.

2.2 PLAN VAN AANPAK ROBUUSTHEID

In 'Om de Leefomgeving', het eindrapport van de commissie Van Aartsen, is geconcludeerd dat het VTH-stelsel onvoldoende functioneert. Volgens de commissie zijn daar veel oorzaken voor, die zij hebben gebundeld in tien aanbevelingen. Ter uitvoering van deze tien aanbevelingen is het interbestuurlijk programma IBP-VTH gestart, dat de aanbevelingen uitwerkt in zes pijlers. Eén van de zorgen van de Commissie Van Aartsen is dat de omgevingsdiensten onvoldoende robuust zijn. In de eindnotitie van pijler 1 over robuuste omgevingsdiensten wordt robuustheid als het volgende gedefinieerd:

> *Een robuuste organisatie is een organisatie die wendbaar en daadkrachtig kan blijven in tijden van verandering en die onafhankelijk van externe omstandigheden of factoren naar behoren kan blijven functioneren.*

Dit betekent dat de diensten in staat moeten zijn:

1. *de opgedragen taken op een dusdanige manier uit te voeren dat ze bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving, bijdragen aan het voorkomen van (vermijdbare) milieuschade en bijdragen aan het aanpakken van de (milieu)problemen;*
2. *hun rol te (kunnen) pakken in de grote transitieopgaven waar Nederland voor staat.*

Op advies van de stuurgroep van het IBP-VTH heeft de Staatssecretaris van I&W besloten dat een omgevingsdienst robuust is wanneer deze voldoet aan een set van zes kritische prestatie-indicatoren (kpi's). Daarnaast moeten de omgevingsdiensten voldoen aan zes randvoorwaarden. Op 29 september 2023 heeft de Omgevingsdienst West-Holland een zelfevaluatie ingediend bij het ministerie van I&W op basis van de kpi's en randvoorwaarden. Hieruit kwam naar voren dat de dienst op vier van de zes kpi's robuust is.
Op basis van de zelfevaluaties blijkt geen enkele omgevingsdienst volledig robuust te zijn. Vanuit het ministerie is daarom aan elke omgevingsdienst gevraagd een plan van aanpak in te dienen waarin wordt ingegaan op de acties die de dienst komende tijd uitvoert om robuust te worden. Dit plan van aanpak dient uiterlijk 1 april 2024 ingediend te zijn. De omgevingsdiensten hebben tot 1 april 2026 de tijd om volledig robuust te worden.

Ten tijde van het opstellen van deze begroting is het Programmaplan Robuustheid gereed, maar zijn de plannen van aanpak voor de concrete uitwerking van de verschillende randvoorwaarden nog niet tot in detail uitgewerkt. Er is nog geen totaaloverzicht van de benodigde uren en het benodigde geld voor de uitvoering.
Voor een tweetal kpi's zijn al wel financiële gevolgen bekend: het bij de innovatiekalender behorende budget van 1% van de omzet (€ 241.000 structureel) en de verhoging van het opleidingsbudget van 1,8% van de personeelslasten naar 3% (€ 184.000 structureel). Ze zijn verwerkt binnen de Begroting 2025 respectievelijk door opname in het programma Randvoorwaardelijke Taken en onder de begrotingspost Overige Kosten.

2.3 GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN EN HET BBV

Voor verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen zoals de Omgevingsdienst West-Holland, is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van kracht geworden. Belangrijke aandachtspunten zijn de uniforme taakvelden en de berekening van de overhead.

Uniforme taakvelden BBV
Voor de begroting en de jaarrekening schrijft het BBV voor dat de baten en lasten worden ingedeeld naar uniforme taakvelden. De taakvelden kennen een indeling, die in overeenstemming is met de indeling die de gemeenten en de provincie hanteren. Het overzicht van de verschillende taakvelden die betrekking hebben op de dienst is hieronder opgenomen (de nummering is conform het BBV en uniform):

0.1 Bestuur
0.4 Ondersteuning organisatie (*Overhead)*
7.4 Milieubeheer *(programma's Milieu, Bodem en Duurzaamheid)*
8.1 Ruimtelijke Ordening *(programma Omgevingsadvies)*
8.3 Wonen en Bouwen *(programma Bouwen)*

2.4 DIENSTPLAN

Het Dienstplan 2024 is de basis voor deze begroting.

2.5 KADERNOTA

De uitgangspunten uit de Kadernota 2025 hebben we in deze begroting verwerkt.
De uurtarieven zijn met 9,25 % geïndexeerd, volgens de richtlijn van de commissie Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen Hollands Midden (FKGRHM).
De provincie Zuid-Holland heeft daarnaast de Uitgangspunten begrotingskaders 2025 gemeenschappelijke regeling ODWH vastgelegd in haar brief van 11 december 2023.
De Kadernota 2025 zal in het algemeen bestuur op 11 maart 2024 worden vastgesteld.

2.6 FINANCIERINGSSYSTEMATIEK

De lasten van de dienst berekenen we door aan de deelnemers, op basis van werkelijk gerealiseerde uren tegen het geldende uurtarief, vermeerderd met materiële lasten. Aan het einde van het jaar vindt een afrekening plaats van het bedrijfsresultaat. Hierbij houden we eerst rekening met het bereiken van de minimale en maximale omvang van de algemene reserve.

2.7 UURTARIEF

De uurtarieven 2025 zijn aangepast conform de Kadernota 2025.

2.7.1 Uurtarief deelnemers

Conform de vastgestelde indexering gaan uit van een standaard uurtarief van € 114,00 voor de deelnemers. Dit is als volgt opgebouwd:

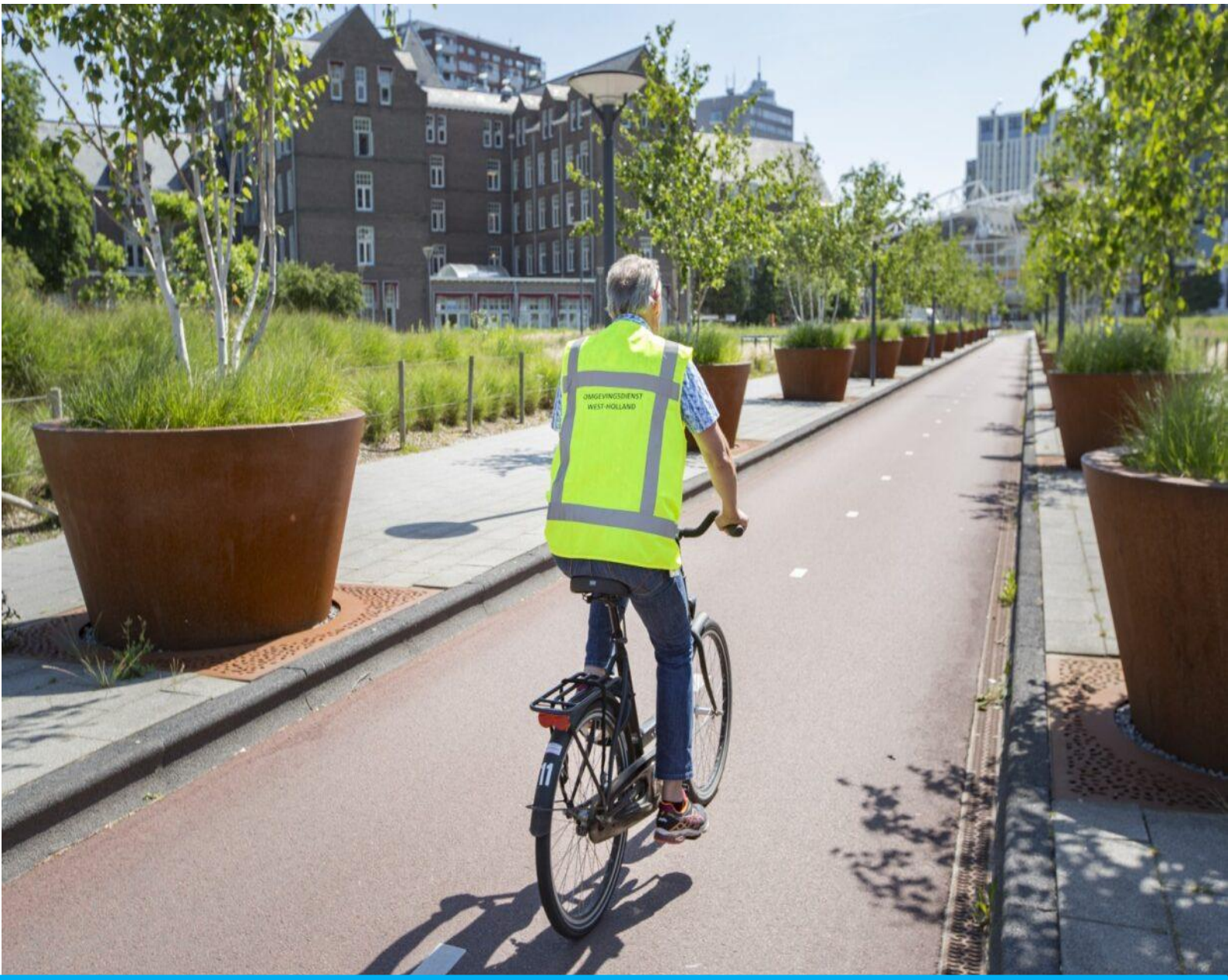
Tarief begroting	2024	2025
Vastgesteld tarief begroting t-1	€ 97,45	€ 104,35
Indexering in %	7,05%	9,25%
Indexering in €	€ 6,90	€ 9,65
Tarief begroting	**€ 104,35**	**€ 114,00**

2.7.2 Uurtarief BIP

De dienst verstrekt bodeminformatie via het Bodem Informatiepunt. Vooral makelaars vragen bodeminformatie op. Hiervoor betalen zij een kostendekkende vergoeding per aanvraag.

Tarief per aanvraag BIP	2024	2025
Vastgesteld tarief begroting t-1	€ 44,16	€ 47,27
Indexering in %	7,05%	9,25%
Indexering in €	€ 3,11	€ 4,37
Tarief begroting	**€ 47,27**	**€ 51,64**

Omgevingsdienst
West-Holland

Programma’s

3 PROGRAMMA'S

3.1 ALGEMEEN

De Omgevingsdienst West-Holland is de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van en voor twaalf deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Wij leveren een bijdrage aan het verbeteren en bewaken van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in Holland Rijnland. Om dit te bereiken voert de dienst alle wettelijke milieutaken uit voor de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude en voor de provincie Zuid-Holland. Daarnaast adviseert de dienst over milieuaspecten bij ruimtelijke planvorming en is de dienst actief op het brede terrein van veiligheid, gezondheid en duurzaamheid. Hierbij gaat het om onderwerpen zoals bodem- en luchtverontreiniging, geluidhinder, gevaarlijke stoffen, natuur, omgevingsveiligheid en energie- en waterbesparing. Voor de gemeente Noordwijk en voor de provincie voert de dienst bouwtaken uit.

De begroting is inhoudelijk opgebouwd uit vijf thematische programma's:

1. Milieu
2. Bodem
3. Omgevingsadvies
4. Duurzaamheid
5. Bouwen

Voor de programmastructuur is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij hetgeen gebruikelijk is bij onze deelnemers en het BBV (zie paragraaf 2.1).

Nieuwe VTH-nota Milieu, bodem en duurzaamheid

De dienst werkt met uitvoeringsbeleid voor de uitvoering van de vergunningen-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) op het gebied van milieu, bodem en duurzaamheid, welke taken door de gemeentelijke deelnemers aan de dienst zijn gemandateerd. Het huidige beleid is de Nota Gemeentelijk Uitvoeringsbeleid Vergunningverlening en Toezicht & Handhaving Omgevingswet (milieu en bodem) 2023 - 2024. Deze heeft een werking tot en met 31 december 2024. In 2024 wordt beleid opgesteld voor de periode 2025-2028. Ons doel is om te komen tot een gestructureerd beleid waarbij meer verantwoording aan de deelnemers wordt afgelegd over de werkwijze en resultaten en we meer met een projectmatige aanpak en met nieuwe vormen van toezicht willen gaan werken.

Strategienota en robuustheidscriteria

In het hoofdstuk Randvoorwaardelijke taken zullen we een toelichting geven op het vaststellen van de Strategienota 2024-2035 en het plan van aanpak voor de robuustheid (Programmaplan Robuustheid). De inzichten die hierin naar voren komen kunnen van invloed zijn op alle vijf de thematische programma's.

3.2 PROGRAMMA MILIEU

Het programma Milieu controleert bedrijven op milieuwet- en regelgeving. Daarnaast worden meldingen getoetst en vergunningen verleend. We werken samen met de deelnemers aan de belangrijke grote maatschappelijke opgaven zoals een gezonde leefomgeving, goede mobiliteit, een circulaire economie en duurzaamheid. Onze rol in deze ontwikkeling is proactief.

3.2.1 Ondermijning

Ondermijning is de laatste jaren een belangrijk bestuurlijk thema vanwege de impact op de samenleving. Binnen verschillende taakgebieden van de dienst kunnen medewerkers situaties tegenkomen die verband houden met ondermijning. De dienst zet in op het signaleren van dergelijke omstandigheden en het doorgeven daarvan aan relevante partijen. Hierbij wordt nauw samengewerkt met onder andere het Haags Economisch Interventie Team (HEIT), het Regionale Informatie- en Expertise Centrum (RIEC), het Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT), politie, Veiligheidsregio, Liander en gemeenten. Onze inzet bij de Ondermijningstafel zetten wij in 2025 voort om dit urgente probleem programmatisch aan te pakken.

3.2.2 Controle op afvalstromen

Om het toezicht op de afvalstromen te intensiveren en eenduidiger te maken werken we nauw samen met de andere omgevingsdiensten in onze provincie en zoeken ook aansluiting bij IJmond en het Noordzeekanaalgebied. Via Administratief Toezicht (de AT-Pool) controleren we alle afvalverwerkende bedrijven in de hele provincie. We zetten ketentoezicht in om te onderzoeken waar afval in onze regio ontstaat en waar het naartoe gaat. Door de samenwerking met Provincie, gemeenten en omgevingsdiensten in heel Nederland hopen we administratief toezicht en ketentoezicht een stap verder te brengen.

3.2.3 Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

Alle actuele vergunningen worden in 2025 voor ZZS getoetst aan nieuwe vergunningsvoorschriften die we in 2024 opstellen voor (potentiële) ZZS, zoals onder andere PFAS en PFOS. Daarnaast werken wij samen met de andere vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland om onze kennis te delen en te versterken. We gaan ons ook inzetten om pilots te bedenken hoe wij (potentiële) ZZS kunnen opsporen. Wij kijken hierbij ook naar processen waarbij mogelijk ZZS vrijkomen na bewerking, zoals afvalverwerkers. Hierin zoeken wij ook de samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland.

3.2.4 Wat mag het kosten?

Op basis van de uren en de materiele lasten in de werkplannen 2024 zijn de lasten voor het programma Milieu:

Begroting programma	**Begroting 2025**
Programma Milieu	
Totaal uren	55.126
Uren x tarief	€ 6.284.364
Materieel budget	€ 84.300
Totaal bijdrage deelnemers	**€ 6.368.664**

3.3 PROGRAMMA BODEM

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn de primaire taken van het programma Bodem. Daarnaast informeren en adviseren we gemeenten en provincie vanuit onze expertise over landelijke en regionale vraagstukken.

3.3.1 Aanvullingswet bodem Omgevingswet

De Aanvullingswet bodem Omgevingswet bepaalt dat de regels uit de Wet bodembescherming (Wbb) blijven gelden voor bodemsaneringen of maatregelen die voor 1 januari 2024, onder de Wbb zijn beschikt of gestart. Het overgangsrecht is van grote betekenis voor de uitvoeringspraktijk want bodemsaneringen konden al in volle gang zijn voordat de Omgevingswet in werking trad. Om te zorgen dat deze saneringen kunnen worden afgerond, is voor een aantal situaties in ‘eerbiedigend’ overgangsrecht voorzien. Dit betekent dat de Wbb en de Circulaire bodemsanering blijven gelden op situaties die in de Aanvullingswet bodem zijn aangegeven.
Bodemsaneringen duren vaak lang, zeker bij saneringen met nazorgmaatregelen en beheermaatregelen. Daarom heeft het overgangsrecht geen vaste einddatum. De Wbb blijft gelden tot het besluit tot instemming met een evaluatieverslag of een nazorgplan onherroepelijk is geworden. De bijdrage van de Provincie Zuid-Holland zal wel geleidelijk worden afgebouwd, hierover zijn afspraken gemaakt in het kader van de ‘warme overdracht’ bodemtaken. Vanaf 2024 zijn alle nieuwe gevallen van bodemsanering de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

3.3.2 Grondwatertaken

De Provincie is sinds 2024 het bevoegd gezag voor alle grondwatersaneringen en heeft daarvoor de Zuid-Hollandse verordening opgesteld. In opdracht van de Provincie voert onze dienst de grondwatertaken uit voor onze regio.

3.3.3 Digitalisering

Binnen de regio vinden diverse toepassingen van secundaire grondstromen plaats. Om te voorkomen dat bodemverontreiniging kan ontstaan zetten we meer in op preventief toezicht.
De digitalisering doet hier ook zijn intrede. Via Drone-toezicht en gebiedscontroles kunnen wij meer grondstromen volgen. Daarnaast wordt landelijk inzet gepleegd om ervoor te zorgen dat er een grondpaspoort wordt ontwikkeld. Het initiatief ligt daarvoor bij de Inspectie Leefbaarheid en Transport (ILT). Het landelijk overleg van omgevingsdiensten (Platform Bodem en Ondergrond) volgt deze ontwikkeling nauwgezet.

3.3.4 Preventief toezicht

Om bodemverontreiniging te voorkomen moeten we meer inzetten op preventief toezicht. In 2024 wordt in dit verband een nieuw handelingskader voor nieuwe bestrijdingsmiddelen opgesteld.

3.3.5 Wat mag het kosten?

Op basis van de uren en de materiele lasten in de werkplannen 2024 zijn de lasten voor het programma Bodem:

Begroting programma	Begroting 2025
Programma Bodem	
Totaal uren	18.824
Uren x tarief	€ 2.145.902
Materieel budget	€ -
Totaal bijdrage deelnemers	**€ 2.145.902**

3.4 PROGRAMMA OMGEVINGSADVIES

Onder Omgevingsadvies vallen alle adviesproducten die betrekking hebben op ruimtelijke ordening, zoals bouwplannen, bestemmingsplannen en gebiedsontwikkeling. Ook advisering over Schiphol en de Omgevingswet horen bij Omgevingsadvies.

3.4.1 Omgevingswet

Het adviseren en toetsen is onder de Omgevingswet veranderd naar gebiedsgerichte advisering met aandacht voor milieubelastende activiteiten. Onze inzet bij advisering start bij de Omgevingstafel van de gemeente. Hier zijn we actief bij betrokken. Daarnaast werken onze adviseurs een dag op het gemeentehuis/kantoor. Dit versterkt onze relatie en de samenwerking, één van de belangrijkste pijlers van de Omgevingswet. Samen met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland trekken we op om ervaringen en schaarse formatie te delen.

3.4.2 Energie, ondergrond en archeologie

Tot 2029 hebben gemeenten de tijd om omgevingsplannen te maken en hierin zullen belangrijke thema's zoals gezondheid, duurzaamheid en milieu worden meegenomen. Dit maakt dat er vanuit de deelnemers steeds meer behoefte is aan specialistische inzet op het gebied van energie, de ondergrond en archeologie.
Om de werkprocessen goed te laten verlopen hebben onze specialisten hun kennis zowel verbreed als verdiept. Bovendien werken we intensief samen met ketenpartners zoals de GGD en de veiligheidsregio.

3.4.3 Schipholadvisering

We adviseren gemeenten over beleid- en wetgeving rondom Schiphol met name op het gebied van geluid, veiligheid en stikstof. Met de data die we bij lokale meetpunten verzamelen maken we jaarlijks geluidsrapporten. Bovendien schrijven we bestuurlijke annotaties en bereiden reacties voor. Ook het faciliteren van een secretaris voor het cluster Zuidwest (Kaagbaan) hoort bij onze werkzaamheden.

3.4.4 Werken aan de planstructuur Omgevingswet

De drie NOVEX-en en de Regionale Omgevingsagenda van Holland Rijnland moeten worden opgenomen in de nieuwe planstructuur van de Omgevingswet. Gemeenten hebben tot 2029 om beleidskeuzes te maken, wat resulteert in beslissingen op verschillende bestuurlijke niveaus met betrekking tot opgaven zoals:

- de regionale woningbouwopgave
- de verduurzaming van aanwezige bedrijvigheid
- de transities in de landbouw
- de versterking van het energienet
- de verbetering van de leefbaarheid van de woonomgeving verhoogde zorg rond natuurbehoud en -herstel van, onder andere, kwetsbare duingebieden

Terwijl de Omgevingswet in meer lokale afwegingsruimte moet voorzien, passend bij lokaal beleid, zal deze afwegingsruimte met name via verschillende (bovenlokale) Uitvoeringsagenda's inkleuring gaan krijgen.

3.4.5 Wat mag het kosten?

Op basis van de ureninschatting en de materiele lasten in de werkplannen 2024 zijn de lasten voor het programma Omgevingsadvies:

Begroting programma	**Begroting 2025**
Programma Omgevingsadvies	
Totaal uren	33.378
Uren x tarief	€ 3.805.035
Materieel budget	€ 88.000
Totaal bijdrage deelnemers	**€ 3.893.035**

3.5 PROGRAMMA DUURZAAMHEID

Het programma Duurzaamheid zorgt voor het uitwerken van de duurzaamheidsvisies van de deelnemers. Daarnaast fungeren we als kennisbank op het gebied van klimaatadaptatie en duurzaamheid.

3.5.1 Duurzaamheidsvisie

Duurzaamheid is niet als losstaand element te zien, maar is verweven binnen de gehele organisatie. In 2024 zijn wij gestart met opstellen van de innovatiekalender Duurzaamheid. Voor Duurzaamheid worden brede ontwikkelingen gezien en zullen wij onze advisering en producten inbedden binnen onze werkprocessen. Vanaf 2025 maakt de duurzaamheidsvisie integraal onderdeel uit van de lange termijn strategienota die in 2024 wordt opgesteld: duurzaamheid kan niet als losstaand element worden gezien, maar is verweven in de hele organisatie.

3.5.2 Energietransitie en energietoezicht

Het programma richt zich op de uitvoering van de wettelijke taken met betrekking tot energiebesparing en de informatieplicht van bedrijven. Steeds meer bedrijven vallen onder het energietoezicht, zoals glastuinbouw- en ETS-bedrijven. Om deze allemaal te controleren hebben we subsidie (de SPUK-THE) aangevraagd waarmee we ook in 2025 grotere bedrijven kunnen controleren op hun energiebesparingsplicht.

3.5.3 Duurzaamheidsadvies en klimaatadaptie

We adviseren gemeenten bij omgevingsplannen op het gebied van onder andere duurzaam bouwen, gebruik van bodem en ondergrond en ecologie. Verschillende gemeenten hebben aangegeven een kader hiervoor te willen ontwikkelen en vastleggen en daarin kan ook het thema klimaatadaptatie worden meegenomen. In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie staat dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en water-robuust moet zijn. Daarom zullen overheden maatregelen moeten nemen om hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingen te beperken. We zetten onze kennis en kunde in om de deelnemers hierin te ondersteunen.
Ook werken we samen met de Provincie aan de uitvoering van het strategisch plan voor het bijenlandschap.

3.5.4 Circulaire economie

De opvolging van natuurlijke reststromen en bedrijfsafval die we nu uitvoeren voor de provincie, breiden we uit naar de gemeenten.

3.5.5 Regionale samenwerking

Samen met de Provincie en de andere omgevingsdiensten werken we samen in netwerkstructuren zoals het Netwerk Nieuwe Energie, en het Netwerk Circulaire economie en Zeer Zorgwekkende Stoffen. Zo trekken we provincie breed op en ontwikkelen we samen onze kennis en kunde waarmee we bedrijven en deelnemers helpen duurzamer te worden.

3.5.6 Regionale Energie Strategie (RES)

We continueren onze inzet voor de Regionale Energie Strategie en leveren input voor de geplande RES 2.0. Ook blijven we deelnemen aan de diverse werkgroepen.

3.5.7 Subsidies, leningen en energiescans

We continueren het behandelen, verlenen en vaststellen van aanvragen voor gemeentelijke duurzaamheidssubsidies, duurzaamheidsleningen en energiescans. Samen met de gemeenten ontwikkelen we strategieën om energiearmoede te voorkomen.

3.5.8 Wat mag het kosten?

Op basis van de ureninschatting en de materiele lasten in de werkplannen 2024 zijn de lasten voor het programma Duurzaamheid:

Begroting programma	**Begroting 2025**
Programma Duurzaamheid	
Totaal uren	11.758
Uren x tarief	€ 1.340.355
Materieel budget	€ 471.795
Totaal bijdrage deelnemers	**€ 1.812.150**

Deze kosten zijn exclusief de SPUK-uitkering van ruim € 1.000.000 die we krijgen uitgekeerd. Hierover wordt separaat verantwoording afgelegd aan het Rijk.

3.6 PROGRAMMA BOUWEN

Het programma Bouwen heeft als kerntaken de behandeling van vergunningen en toezicht en handhaving op bouw- en gebruiksactiviteiten. Ook het project Sanering wegverkeerslawaai en sloopmeldingen (asbest) maken onderdeel uit van het programma.

3.6.1 Bouwtaken

Na de woningbouwdip in 2023 is de verwachting dat er meer woningen gebouwd zullen worden in 2025. Na de invoering van de Omgevingswet en de bijbehorende Wet Kwaliteitsborging Bouwen (Wkb) wordt de bouwbesluittoets door externe partijen gedaan, en dit heeft invloed op de hele VTH-keten. We zetten ons in om de werkverplichtingen vanuit de Wkb onafhankelijk uit te voeren.

3.6.2 Asbestsanering

Voor alle deelnemers voeren we de wettelijke taken uit op het gebied van asbestsanering. Voorlopig is er nog geen sprake van afname van het aantal sloopmeldingen, en waar gesloopt wordt komt vaak ook asbest vrij. Hoewel asbestsaneringen op den duur zeker gaan afnemen verwachten we in 2025 nog geen sterke daling.

3.6.3 Geluidsanering

Geluidsaneringsprojecten zijn langlopende projecten waarvoor ook in 2025 uitvoeringssubsidie beschikbaar is. Alle woningen die voor 1986 zijn gebouwd of die door de deelnemers zijn aangemeld worden akoestisch onderzocht om te bepalen of het voldoet aan de wettelijke norm. Is dat niet zo, dan komt de woning in aanmerking voor vanuit het Rijk gesubsidieerde gevelmaatregelen. Dit gebeurt in samenspraak met het programma Milieu.

3.6.4 Bibob

Bij bouwactiviteiten waarbij grote bouwsommen aan de orde zijn voeren wij integriteitsonderzoeken uit, om te controleren of de bouw op een legale manier gefinancierd wordt.
Daarnaast worden bij afval gerelateerde activiteiten ook integriteitsonderzoeken uitgevoerd. De financiële stromen bij afvalverwerking zijn anders dat bij het produceren van goederen. In het kader van het integriteitsonderzoek toetsen we omgevingsvergunningen bij bouwactiviteiten van speciale inrichtingen of bij grote bouwsommen. Hiermee helpen we de deelnemers zich te beschermen tegen het risico om criminele activiteiten te faciliteren.

3.6.5 Wat mag het kosten?

Op basis van de ureninschatting en de materiele lasten in de werkplannen 2024 zijn de lasten voor het programma Bouwen:

Begroting programma	**Begroting 2025**
Programma Bouwen	
Totaal uren	45.034
Uren x tarief	€ 5.133.876
Materieel budget	€ 40.000
Totaal bijdrage deelnemers	**€ 5.173.876**

3.7 PROGRAMMA RANDVOORWAARDELIJKE TAKEN

Het Programma Randvoorwaardelijke taken richt zich op een kwalitatief goede dienstverlening en verantwoording van de Omgevingsdienst. De taken worden uitgevoerd voor alle deelnemers en betreffen bestuursadvies, voorlichting, relatiebeheer, functioneel applicatiebeheer, bestuurlijk overleg, coördinatie Wet Bibob en algemene juridische advisering.

3.7.1 Plan van aanpak Programma Robuustheid

Een van de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen uit 2021 was dat alle omgevingsdiensten moeten voldoen aan zes criteria voor een robuuste organisatie. Deze robuustheidscriteria zijn essentieel omdat ze bepalen wat een omgevingsdienst minimaal moet kunnen. Het zegt ook iets over hoe stevig een dienst in zijn schoenen staat om grote uitdagingen aan te kunnen. Het gaat dus niet alleen om het voldoen aan de regelgeving, maar ook om het omgaan met complexe vraagstukken zoals de energietransitie, circulair werken en ondermijning. In 2023 is geconstateerd dat geen van de omgevingsdiensten in Nederland voldoet aan de genoemde criteria en dat alle diensten een plan van aanpak dienen op te stellen vóór 1 april 2024 om uiterlijk 1 april 2026 alsnog te voldoen aan de genoemde criteria. Onze dienst heeft er voor gekozen om alle criteria, ook al voldoen we wel aan de KPI's, in het plan van aanpak Programma Robuustheid aan de orde te stellen, omdat we van mening zijn dat het altijd anders of beter kan.

3.7.2 Strategienota

In 2024 zal de dienst gezamenlijk met de deelnemers de Strategienota 2024-2035 afronden en aan het algemeen bestuur voorleggen voor besluitvorming. Eén van de uitgangspunten van deze nota is dat het een flexibele nota wordt die inspeelt op de actualiteiten van het moment zonder het einddoel los te laten, gekoppeld aan een meerjarenprogramma.
Tijdens het wordingsproces van de strategie is de aanpak van de robuustheid langszij gekomen. Deze aanpak kent, naast veel samenloop en zeer waardevolle aanvullingen, ook net andere ordeningsprincipes: de aloude scheiding van basistaken en plustaken kent nu ook verschil tussen milieugerateerde plustaken en niet-milieugerelateerde plustaken.
Inmiddels is het plan van aanpak Programma Robuustheid gereed, en kan worden verwerkt in de Strategienota 2024-2035, die dan alsnog in 2024 kan worden afgerond.

3.7.3 Werken aan innovatie

De ontwikkeling van producten en diensten voor de uitdagingen van individuele deelnemers en de regio gebeurt, als onderdeel van het Programma Robuustheid, aan de hand van een innovatiekalender. Deze kalender geeft inzicht in hoe innovatie is gepland en georganiseerd, zowel op maat voor individuele deelnemers als op breder niveau, zoals de ontwikkeling van een gelijk speelveld. Hierdoor worden prioriteiten in capaciteit en budget duidelijk en wordt voorkomen dat innovatie ten koste gaat van het primaire proces. De kalender wordt mede bepaald door gezamenlijke projecten met andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland, met als doel om niet alleen de innovatiekosten te beperken, maar ook waar mogelijk een multipliereffect te creëren.
De middelen die nodig zijn om uitvoering te kunnen geven aan de innovatiekalender worden met name gevonden in de afbouw van het budget Omgevingswet, omdat de activiteiten in het kader van deze wet zich verplaatsen naar het reguliere werk in opdracht van de deelnemers.

3.7.4 Bibob

De laatste jaren is ondermijning een belangrijk bestuurlijk thema geworden. Daarom werken we steeds actiever samen met diverse partners en andere omgevingsdiensten om het team Bibob nog beter te faciliteren. Ons doel is een integrale benadering van de opsporing van verborgen criminaliteit in de regio om zo de ondermijnende invloed tegen te gaan. Binnen het programma Randvoorwaardelijk is de dekking voor de coördinatie van deze onderzoeken geregeld.

3.7.5 Wat mag het kosten?

Op basis van de ureninschatting en de materiele lasten in de werkplannen 2024 zijn de lasten voor de Randvoorwaardelijke Taken:

Begroting programma	**Begroting 2025**
Programma Randvoorwaardelijk	
Totaal uren	23.279
Uren x tarief	€ 2.653.806
Materieel budget	€ 167.230
Totaal bijdrage deelnemers	**€ 2.821.036**

Omgevingsdienst West-Holland

Begroting 2025

4 BEGROTING OMGEVINGSDIENST

4.1 BEGROTING

Voor de begroting zijn de baten en lasten ingedeeld naar de uniforme taakvelden die zijn voorgeschreven in het BBV. Voor deze begroting is dit als volgt:

	Begroting 2025					
(bedragen x €1000)	0.1 Bestuur	0.4 Overhead	7.4 Milieubeheer	8.1 Ruimtelijke ordening	8.3 Wonen en Bouwen	Totaal
Baten						
Deelnemersbijdragen uren			12.709	3.805	5.207	21.721
Deelnemersbijdrage materieel en projecten			1.111	88	40	1.239
Overige inkomsten		350	-	-	-	350
Subsidies			1.256			1.256
Totaal Baten		**350**	**15.076**	**3.893**	**5.247**	**24.566**
Lasten						
Personeelskosten		3.908	9.147	2.739	3.748	19.542
Salarissen & soc lasten		3.280	7.675	2.298	3.145	16.398
Inhuur		629	1.472	441	603	3.144
Huisvestingskosten		777				777
ICT		664	222	67	91	1.044
Overige kosten	60	155	338	101	138	793
Projectkosten			1.111	88	40	1.239
Subsidies			978			978
Afschrijvingskosten		193				193
Totaal lasten	**60**	**5.698**	**11.796**	**2.995**	**4.017**	**24.566**
Saldo Baten en Lasten	**-60**	**-5.348**	**3.280**	**898**	**1.230**	**-**
Bestemming resultaat						
Storting in reserves						-
Onttrekking uit reserves						-
Mutatie reserves						-
Saldo na bestemming						-

De belangrijkste effecten die in deze begroting zijn verwerkt, zijn:

1. Er is een indexatie van 9,25% op de uurtarieven verwerkt vanwege de correctie van de loonontwikkelingen voorgaande jaren.
2. De vacatures zijn opgenomen in de salariskosten. Onze inzet is nog steeds om vaste mensen aan te nemen voor structureel werk en daarmee de inhuur te beperken.
3. In de begroting zijn mogelijke extra lasten die de voorbereiding en uitvoering van de nieuwe Strategienota met zich meebrengt, nog niet opgenomen. Als deze zich voordoen zullen ze apart aan het bestuur worden voorgelegd.
4. Het op 1 april 2024 in te dienen plan van aanpak Programma Robuustheid in het kader van het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP VTH) geeft aan dat de dienst een opleidingsbudget moeten hebben van 3% van de loonsom. Om hieraan te voldoen hebben wij het opleidingsbudget verhoogd van 1,8% naar 3%.
5. Een andere aanpassing op basis van het plan van aanpak Programma Robuustheid betreft het afzonderlijk benoemen van een innovatiebudget. Deze KPI is gesteld op 1% van de omzet. In de begroting 2025 is deze 1% opgenomen.

4.2 TOELICHTING BEGROTING

4.2.1 Toelichting op de lasten

Hieronder geven wij per lastencategorie en taakveld een toelichting op de begrote lasten.

I. Toelichting per lastencategorie

Personeelslasten

De personeelslasten zijn de lasten voor de salarissen, sociale lasten en overige personeelslasten voor vast personeel. De omvang van het vaste personeel is onvoldoende om de gevraagde capaciteit volledig te leveren, daarom is inzet vanuit de flexibele ruimte noodzakelijk. Deze kosten zijn opgenomen onder inhuur.

Huisvesting

Dit zijn kosten die betrekking hebben op kantoorruimten die voor algemene gemeentelijke taken worden gebruikt, zoals huur en onderhoud kantoorpand, fietsenstalling, schoonmaaklasten en belastingen en verzekeringen.

ICT

Dit zijn kosten die betrekking hebben op het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerkbeheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers.

Overige kosten

Dit zijn kosten die organisatie gebonden zijn als contributies en lidmaatschappen, telefoonkosten, en kosten auto's. Ook opleidingskosten vallen hieronder.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten zijn geactualiseerd op basis van de werkelijke gedane investeringen en de verwachte investeringen in de komende jaren.

II. Toelichting per taakveld

0.1 Bestuur

Dit betreft de lasten van de accountant. Het BBV schrijft voor om de accountantscontrole onder het taakveld Bestuur op te nemen.

0.4 Ondersteuning organisatie

Eén van de voorschriften in het BBV is het centraal begroten en ramen van de overhead. De definitie van overhead is beschreven in de "Notitie Overhead" van de commissie BBV. Onder overhead wordt verstaan alle lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
De personeelslasten van de overhead en de huisvestings- en afschrijvingslasten zijn hieraan volledig toegerekend. ICT lasten en overige lasten zijn pro rato toegerekend.

7.4 Milieubeheer

Milieubeheer bestaat uit de gemeentelijke en provinciale taken ter bescherming van het milieu.
De personeelslasten van de primaire functies binnen de programma's Milieu, Duurzaamheid en Bodem zijn hieraan toegerekend. De ICT lasten en overige lasten zijn pro rato toegerekend. De project-, subsidie- en materiële lasten zijn ook meegenomen.

8.1 Ruimtelijke Ordening
Ruimtelijke Ordening bestaat uit het adviseren over- en begeleiden van oplossingen voor ruimtelijke vraagstukken, met name op het gebied van milieu.
De personeelslasten van de primaire functies binnen het programma Omgevingsadvies zijn hieraan toegerekend. De ICT lasten en overige lasten zijn pro rato toegerekend. De project- en materiële lasten zijn ook meegenomen.

8.3 Wonen en Bouwen
Wonen en Bouwen bestaat uit gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening.
De personeelslasten van de primaire functies binnen het programma Bouwen zijn hieraan toegerekend. De ICT lasten en overige lasten zijn pro rato toegerekend. De project- en materiële lasten zijn ook meegenomen.

4.2.2 Toelichting op de baten
Hieronder geven wij per opbrengstcategorie en taakveld een toelichting op de begrote baten.

I. Toelichting per opbrengstcategorie

Deelnemersbijdragen
De deelnemersbijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op de uren en materiële lasten die zijn gecommuniceerd via de werkplannen 2024 (Dienstplan 2024), tegen het tarief dat via de Kadernota 2025 is gecommuniceerd.

Deelnemersbijdrage (x €1.000)	**Begroting 2025**
Hillegom	982
Kaag en Braassem	1.354
Katwijk	890
Leiden	3.849
Leiderdorp	687
Lisse	894
Nieuwkoop	1.434
Noordwijk	5.922
Oegstgeest	722
Teylingen	1.253
Voorschoten	411
Zoeterwoude	886
Provincie Zuid-Holland	2.933
Totaal bijdrage deelnemers	**22.217**
Overige inkomsten	
Provincie Zuid-Holland aanvullend	686
Aanvullende opdrachten	57
Subsidies	1.256
Overige inkomsten	350
Totale opbrengsten	**24.566**

Aanvullende inkomsten

Dit betreft de inschatting van de aanvullende opdracht van de Provincie Zuid-Holland, inschatting van de subsidies en overige opbrengsten, bestaande uit rente inkomsten.
De aanvullende opdracht van de Provincie Zuid-Holland bestaat uit:

Aanvullend budget PZH (x €1.000)	Begroting 2025
Spoed en nazorg	450
Briks-advisering gemeenten	50
E-PRTR	6
Bijenlandschap	150
D - PZH - Monitoring bijenlandschap	30
Totale opbrengsten	**686**

II. Toelichting per taakveld

Overhead

Baten verwacht vanuit renteopbrengsten.

Milieubeheer

De deelnemersbijdragen en de overige inkomsten alsmede de materiële- en projectlasten voor Milieubeheer zijn volledig toegerekend.

Ruimtelijke Ordening

De deelnemersbijdragen en de overige inkomsten alsmede de materiële- en projectlasten voor Ruimtelijke Ordening zijn volledig toegerekend.

Wonen en Bouwen

De deelnemersbijdragen en de overige inkomsten alsmede de materiële- en projectlasten voor Wonen en Bouwen zijn volledig toegerekend.

4.3 ONTWIKKELINGEN IN DE BEGROTING

De deelnemersbijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op de uren uit de werkplannen 2024.
Voor de toelichting van de uren per deelnemer verwijzen we naar de betreffende werkplannen 2024.

Uren per deelenemer	Begroting 2025
Hillegom	8.438
Kaag en Braassem	11.709
Katwijk	7.676
Leiden	33.014
Leiderdorp	5.827
Lisse	7.644
Nieuwkoop	12.361
Noordwijk	48.626
Oegstgeest	6.155
Provincie Zuid-Holland	25.075
Teylingen	10.798
Voorschoten	3.438
Zoeterwoude	6.640
Totaal	**187.398**

Toelichting

- Omdat toekomstige ontwikkeling in de uren nu niet nauwkeuriger zijn in te schatten zijn we voor de komende jaren van hetzelfde aantal uren uitgegaan.
- Een uren inschatting voor aanvullende projecten en subsidies is in bovenstaand overzicht niet meegenomen.

De formatie die hiervoor benodigd is:

Formatie	Begroting 2025
Norm productieve uren	1.365
Werkvoorraad (uren obv werkplan)	187.398
Fte productief (incl flexibele schil)	137,29
Fte overhead (20% van totaal)	34,32
Totaal FTE	**171,61**

4.4 MEERJARENBEGROTING PER TAAKVELD

(bedragen x €1000)	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur		60	-60		60	-60		60	-60
0.4 Overhead	350	5.933	-5.583	350	6.148	-5.798	350	6.344	-5.994
7.4 Milieubeheer	15.499	12.103	3.396	15.684	12.257	3.427	15.946	12.419	3.527
8.1 Ruimtelijke ordening	4.037	3.088	949	4.168	3.141	1.027	4.304	3.236	1.068
8.3 Wonen en bouwen	5.442	4.144	1.298	5.619	4.215	1.404	5.803	4.344	1.459
Totaal	**25.328**	**25.328**	**0**	**25.821**	**25.821**	**0**	**26.403**	**26.403**	**0**
Bestemming resultaat									
Storting in reserves			0			0			0
Onttrekking uit reserves			0			0			0
Mutatie reserves			**0**			**0**			**0**
Saldo na bestemming			**0**			**0**			**0**

Korte toelichting op meerjarenbegroting

De belangrijkste verwerkte effecten in de meerjarenbegroting zijn:

1. Het streven is om de inhuur terug te brengen en voor structureel werk mensen waar mogelijk in dienst te nemen.
2. De indexaties vinden plaats op basis van de meerjaren inschatting in lijn met het Financieel Kader Gemeenschappelijke Regelingen Hollands-Midden.

4.5 ONTWIKKELINGEN IN MEERJARENBEGROTING

Deze meerjarenbegroting is uitgegaan van een vooralsnog ongewijzigd takenpakket. Wijzigingen in het takenpakket kunnen in de toekomst leiden tot een bijstelling van de begroting. Hieronder is een overzicht opgenomen van de urenontwikkeling en de daaraan gekoppelde deelnemersbijdragen.

Uren per deelenemer	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Hillegom	8.438	8.438	8.438
Kaag en Braassem	11.709	11.709	11.709
Katwijk	7.676	7.676	7.676
Leiden	33.014	33.014	33.014
Leiderdorp	5.827	5.827	5.827
Lisse	7.644	7.644	7.644
Nieuwkoop	12.361	12.361	12.361
Noordwijk	48.626	48.626	48.626
Oegstgeest	6.155	6.155	6.155
Provincie Zuid-Holland	25.075	25.075	25.075
Teylingen	10.798	10.798	10.798
Voorschoten	3.438	3.438	3.438
Zoeterwoude	6.640	6.640	6.640
Totaal	**187.398**	**187.398**	**187.398**

Deelnemersbijdrage (x €1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Hillegom	1.018	1.051	1.086
Kaag en Braassem	1.404	1.450	1.498
Katwijk	923	954	985
Leiden	3.991	4.121	4.255
Leiderdorp	712	735	758
Lisse	927	957	988
Nieuwkoop	1.487	1.536	1.586
Noordwijk	6.131	6.323	6.520
Oegstgeest	748	773	797
Teylingen	1.299	1.342	1.386
Voorschoten	426	439	453
Zoeterwoude	915	941	968
Provincie Zuid-Holland	3.040	3.139	3.241
Totaal bijdrage deelnemers	**23.021**	**23.761**	**24.521**
Overige inkomsten			
Provincie Zuid-Holland aanvullend	686	686	506
Aanvullende opdrachten	59	49	51
Subsidies	1.212	975	975
Overige inkomsten	350	350	350
Totale opbrengsten	**25.328**	**25.821**	**26.403**

Aanvullende inkomsten

Dit betreft de inschatting van de aanvullende opdracht van de Provincie Zuid-Holland, inschatting van de subsidies en overige opbrengsten, bestaande uit rente inkomsten.
De aanvullende opdracht van de Provincie Zuid-Holland bestaat uit:

Aanvullend budget PZH (x €1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Spoed en nazorg	450	450	450	450
Briks-advisering gemeenten	50	50	50	50
E-PRTR	6	6	6	6
Bijenlandschap	150	150	150	0
D - PZH - Monitoring bijenlandschap	30	30	30	0
Totale opbrengsten	**686**	**686**	**686**	**506**

5 ONTWIKKELINGEN NIET IN DE BEGROTING

Een aantal ontwikkelingen is niet opgenomen in de begroting en de meerjarenbegroting. Van deze ontwikkelingen is nog onvoldoende bekend over de te verwachten inzet of er is nog onvoldoende afstemming met de deelnemers geweest. Hieronder beschrijven we deze ontwikkelingen.

Gevolgen plan van aanpak robuustheidscriteria
De gevolgen van het op diverse plaatsen genoemde plan van aanpak robuustheid zijn op het moment van het opstellen van deze begroting nog niet allemaal inzichtelijk. Waar dit wel het geval was zijn deze meegenomen in deze begroting. Bij de uitvoering van het definitieve Programma Robuustheid zullen de eventuele financiële gevolgen worden meegenomen en wanneer nodig worden verwerkt in de begroting 2025 door middel van een begrotingswijziging.

6 BEZUINIGINGSLASTEN

6.1 BEZUINIGINGSLASTEN ALS GEVOLG VAN TAAKSTELLINGEN

Bezuinigingslasten zijn niet aan de orde.

6.2 BEZUINIGINGSLASTEN

In de Kadernota is geen taakstelling opgenomen.

Omgevingsdienst
West-Holland

Paragrafen

7 PARAGRAFEN

In dit hoofdstuk staan de verplichte paragrafen conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Niet alle verplichte paragrafen zijn van toepassing op de dienst. De relevante paragrafen zijn in detail uitgewerkt en gaan over het weerstandsvermogen, risicomanagement en de financiering van de dienst, de ontwikkeling en verbeteringen in de bedrijfsvoering en het onderhoud van kapitaalgoederen.

7.1 WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie hoe robuust de (meerjaren-)begroting is en geeft inzicht in de financiële draagkracht van de Omgevingsdienst indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Een sluitende meerjarenbegroting zonder toereikende buffer betekent dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot maatregelen om alsnog een structureel sluitende begroting te houden. In dat geval staat het beleid van de Omgevingsdienst West-Holland ook direct onder druk. Daarom heeft de Omgevingsdienst West-Holland op elk moment voldoende weerstandscapaciteit nodig.

In de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement die op 2 november 2015 door het algemeen bestuur is vastgesteld, zijn de uitgangspunten vastgesteld voor het bepalen van de risico's in euro's en de hoogte van het weerstandsvermogen. Hiermee wordt voldaan aan de wens van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
In het plan van aanpak Programma Robuustheid is opgenomen dat de dienst een voorstel maakt voor een hernieuwde Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement, die meer aansluit bij de actualiteit.

Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's. Het weerstandsvermogen geeft samen met het begrotingsresultaat, het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van de Omgevingsdienst West-Holland.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens de voorschriften vanuit het BBV ten minste:
a. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's
b. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
c. een inventarisatie van de risico's.

7.1.1 Omvang weerstandsvermogen

Uit de risico-inventarisatie in onderstaande paragrafen blijkt dat de omvang van het weerstandsvermogen boven de maximale omvang van de reserve valt, zoals die in de Gemeenschappelijke Regeling bepaald is.

De maximale omvang van de algemene reserve mag 5% van de verwachte omzet bedragen.
Dit bedraagt:

Bepaling omvang weerstandsvermogen	**Begroting 2025**
Verwachte omzet	€ 24.566.000
Norm weerstandsvermogen	5%
Maximale omvang algemene reserve	**€ 1.228.300**

Op basis van de risicoanalyse en inschatting wordt de risico impact bepaald. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende om deze impact op te vangen.

Bepaling vrije ruimte algemene reserve	Begroting 2025
Verwachte algemene reserve	€ 2.112.191
Risico impact	€ 788.000
Vrije ruimte in de algemene reserve	**€ 1.324.191**

In de onderstaande paragrafen staat de volledige inventarisatie van de risico's nader uitgewerkt. Vervolgens is de verwachte omvang van de risico's ingeschat, rekening houdend met doorgevoerde beheersmaatregelen. Op basis van de spelregels in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement is vervolgens de financiële impact van het risico bepaald. De omvang van de risico impact geeft uiteindelijk de benodigde omvang van de algemene reserve weer.
Het is niet de inschatting dat alle risico's daadwerkelijk zullen plaats vinden. De dienst heeft de juiste beheersmaatregelen getroffen om de risico's te beperken. Mochten de risico's toch plaats vinden, dan zal de dienst deze proberen op te vangen binnen de exploitatie.

7.1.2 Risicomanagement

Algemeen

De Omgevingsdienst West-Holland heeft een maatschappelijke doelstelling op het gebied van regulering en toezicht en handhaving op basis van milieu- en bouwwetgeving. Om deze doelstelling ook in de toekomst te kunnen realiseren, treft de dienst waarborgen voor een goede reputatie en een duurzaam gezonde financiële situatie. Dit vindt plaats in het kader van 'good public governance'.

Een onderdeel van deze waarborgen is het opzetten en onderhouden van een systeem van risicomanagement. Daarbij wordt het begrip risico breed opgevat als de kans dat een gebeurtenis zich in de toekomst kan voordoen en die gevolgen heeft op de realisatie van de maatschappelijke doelstelling van de Omgevingsdienst West-Holland. Het risicomanagement is geïmplementeerd met het doel: identificatie van risico's, de kwantificering van deze risico's, het bepalen van bijpassende beheersingsmaatregelen en het inbedden in de reguliere planning en controlcyclus.

De doelstelling is het borgen van risicomanagement in de organisatie, waarbinnen twee deeldoelstellingen zijn te onderscheiden:
1. Risicobewustzijn; het besef te laten doordringen dat ook (middel)grote en goed bekendstaande organisaties als de Omgevingsdienst West-Holland fouten maken en van die fouten ook kunnen leren. En dat risico-management één van de instrumenten is om dat besef te laten indalen en fouten tegen te gaan.
2. Inbedden van risicomanagement in de reguliere planning en control cyclus.

De basis voor ingebed risicomanagement is risicobewustzijn. Met die basis worden vervolgens verschillende fasen in systematisch en cyclisch risicomanagement onderscheiden:
1. risico's identificeren
2. risico's analyseren en kwantificeren
3. risico's eigenaren benoemen en beheersingsmaatregelen vaststellen
4. risico's monitoren aan de hand van risico indicatoren

Benoembare specifieke risico's

Uit het geheel van bedrijfs- en bestuur risico's is een aantal risico's specifiek benoemd. Dit zijn dus niet alle risico's, maar wel de risico's die in de komende jaren specifieke aandacht in de beheersing vragen.

Beheersing

De beheersing op de verschillende risico's vindt plaats door de voortgangsanalyse op de risico's periodiek te bespreken in het MT. Indien noodzakelijk en mogelijk worden in het MT aanvullende maatregelen afgesproken. De voortgang wordt periodiek besproken met het bestuur, indien nodig zal tussentijds contact gezocht worden met de betreffende vertegenwoordigers van de besturen.

Inventarisatie risico's

In de tabel hieronder worden alle risico's volledig geïnventariseerd, de verwachte omvang wordt ingeschat met beheersmaatregelen in overweging. Financiële impact wordt bepaald volgens de regels in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement, wat resulteert in de benodigde omvang van de algemene reserve. Beheersmaatregelen met een structureel effect zijn meegenomen in de financiële impact van de risico's, per risico staat de gekozen aanpak en het (structurele) effect vermeld.

Risico	Naam risico	Toelichting gekozen aanpak	Risico X € 1.000	Risico-klasse	Restrisico X € 1.000
S1	Prijsontwikkelingen niet gecompenseerd in de indexatie.	**Accepteren:** Bij de vaststelling wordt het indexcijfer van de commissie Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen gebruikt, definitief vastgesteld door het Algemeen Bestuur in de kadernota.	0	75%	€ -
S2	Vergoeding dwangsom door niet tijdig beslissing (Wet dwangsom en beroep).	**Accepteren:** Termijnen om te beslissen worden nauwlettend bewaakt.	0	5%	€ -
S3	Risico's die voortvloeien uit rechtsgedingen als gevolg van handelen.	**Overdragen:** Hiervoor is een verzekering voor rechtsbijstand en aansprakelijkheid afgesloten met een daarbij gebruikelijke dekking. Gezien de inschatting zijn er geen extra maatregelen genomen.	0	5%	€ -
S4	Heeft de organisatie voldoende kritische massa om haar (wettelijke) taken te kunnen uitvoeren (robuustheid).	**Verminderen:** De dienst werft actief op de arbeidsmarkt via "Werken in het Westen" en digitale kanalen. De samenwerking "Betere Wereldbaan" bevordert de samenwerking tussen de vijf omgevingsdiensten.	700	50%	€ 350
I5	De implementatie van de omgevingsdienst is voltooid. We gaan ontdekken hoe hoog de risico's zijn.	**Accepteren**: In samenspraak met onze partners evalueren we de implementatie en waar nodig sturen we bij.	200	25%	€ 50
S6	De dienst heeft te maken met een stuwmeer niet opgenomen verlofuren.	**Verminderen:** De organisatie stuurt op het verminderen van de stuwmeren op een verantwoordelijke manier.	400	75%	€ 300
S7	Ondanks de steeds toenemende automatiseringsgraad, ook in het kader van de diverse regelgevingen is het de vraag of de dienst in staat is om dit te realiseren (Informatiseringskosten).	**Verminderen**: Hoewel het huidige informatiseringsproject is afgerond, moeten we ons blijven aanpassen aan voortdurende veranderingen om de efficiëntie, effectiviteit en veiligheid van onze informatiesystemen te waarborgen en toekomstige uitdagingen en kansen te anticiperen.	500	10%	€ 50
I8	In Noordwijk is een onderzoek gestart naar het functioneren van de dienst en het mogelijk terugnemen van de bouwtaken. Een definitief besluit hierover is nog niet genomen. Het terughalen van taken vormt een risico voor de dienst op verschillende vlakken.	**Overdragen**: De nota Planning & Control voorziet in de situatie dat een deelnemer zijn takenpakket wilt terugnemen. Zij zullen dan frictiekosten dienen te betalen aan de dienst van 5x het aantal uren * geldend uurtarief.	0	75%	€ -
I9	In het kader van het IPB VTH is de vraag naar een koepelorganisatie van de omgevingsdiensten sterker geworden. Waar OD.NL in het verleden een vereniging van directeuren was met een beperkte scope, wordt er nu meer verwacht. Dit vraagt ook een andere structuur en financieringsbehoefte. Dit zou voor de dienst kunnen betekeken dat er een hogere bijdrage wordt verwacht.	**Verminderen:** De dienst is van mening dat deze doorontwikkeling en bijbehorende financieringsvraagstuk een landelijk vraagstuk is, waar aanvullende financiering vanuit het Rijk moet komen. Mocht dit niet het geval zijn is de dienst van mening dat de doorontwikkeling op een lager niveau moet worden doorgezet.	50	75%	€ 38
	Totaal risico impact				**€ 788**

- I = Incidenteel en S= structureel

7.1.3 Financiële kengetallen

Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen moeten, in de paragraaf Weerstandsvermogen in zowel de jaarrekening als in de meerjarenbegroting, een set van vijf financiële kengetallen opnemen. Dit zijn kengetallen voor de netto schuldquote, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. De laatste twee zijn voor de Omgevingsdienst niet van toepassing.

Kengetallen	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	-10%	0%	-7%
Solvabiliteitsratio	15%	5%	15%
Structurele exploitatieruimte	-6%	-3%	-4%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de schuldenlast van de dienst ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van de totale passiva en geeft aan in welke mate de dienst het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de dienst in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen?). Hoe hoger dit percentage, des te groter de weerbaarheid van de organisatie.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft antwoord op de vraag of de dienst voldoende structurele baten heeft om de structurele lasten te dekken. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Door de ontwikkelingen in het kader van het Interbestuurlijk programma VTH (IPB-VTH) en dan met name de robuustheidscriteria op het gebied van opleidingen en innovatie heeft de dienst te maken met een structureel tekort binnen de exploitatie. Dit kan voor nu worden opgevangen door incidentele baten, echter is dit in het meerjarig perspectief geen gezonde situatie. Die dienst gaat onderzoeken en met voorstellen komen hoe we weer tot een gezonde situatie kunnen komen.

7.2 FINANCIERING

Volgens de Wet FIDO (Wet financiering decentrale overheden) is elke gemeente of gemeenschappelijke regeling verplicht een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de verwachte toe- en/of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van de treasury.

Rentevisie

De dienst heeft geen leningen lopen. Deze worden ook niet verwacht.

Risicobeheer

Deze paragraaf geeft een inschatting van de risico’s die de dienst gedurende de begroting kan lopen. Onder risico’s worden verstaan koers- en valutarisico’s en de risico’s ten aanzien van rente.

Koers -en valutarisicobeheer
Koersrisicobeheer: op dit moment bezit de dienst geen derivaten en is er dus geen sprake van koersrisico.
Valutarisicobeheer: op dit moment bezit de dienst geen vreemde valuta, dus is er geen sprake van een valutarisico.

Renterisico's
De Wet FIDO hanteert voor de beheersing van het renterisico de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De wet normeert via percentages het maximale risico dat een gemeenschappelijke regeling mag lopen op de vaste- (de rente-risiconorm) en de vlottende schuld (de kasgeldlimiet).

Rente-risiconorm
Aangezien de dienst geen langlopende schulden heeft, is er geen sprake van een mogelijk risico.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om de renterisico's op kortlopende (opgenomen) geldleningen te beperken. Jaarlijks wordt door het ministerie aangegeven welk bedrag een gemeente mag financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet. Het betreft een percentage (8,2%) van het totaal van de begroting. Deze limiet mag gedurende het begrotingsjaar in principe niet worden overschreden. Als de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden moet de kortlopende schuld omgezet worden in een langlopende schuld.
De toegestane kasgeldlimiet is als volgt bepaald:

Kasgeldlimiet	**Begroting 2025**
Begrotingstotaal (lasten)	€ 24.566.000
Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	**€ 2.014.412**

Dit betekent dat de omvang van de vlottende korte schuld minus de vlottende middelen dit bedrag niet mag overschrijden. Dit is voor de dienst niet het geval.

Bijdrage deelnemers

De wijze waarop de bijdrage van de deelnemers geïnd wordt blijft ongewijzigd. De dienst stuurt voorschotnota's op basis van de vastgestelde begroting in het algemeen bestuur. De voorschotnota's zijn gebaseerd op de onderstaande percentages:

Eerste kwartaal	25% van de begroting
Tweede kwartaal	30% van de begroting
Derde kwartaal	25% van de begroting
Vierde kwartaal	20% van de begroting

Aan het einde van het jaar vindt een afrekening plaats van het eventuele meer- of minderwerk ten opzichte van de begroting en van het bedrijfsresultaat. Er wordt hierbij rekening gehouden met de minimale en maximale omvang van de algemene reserve.

7.3 BEDRIJFSVOERING

In de paragraaf Bedrijfsvoering staan een aantal speerpunten op het gebied van dienstverlening, verantwoording en kwaliteit.

Verder verbeteren bedrijfsvoering

De focus voor ligt op het verder ontwikkelen van de organisatie op het gebied van informatievoorziening. Zowel om beter te kunnen voldoen aan de informatiebehoefte van onze deelnemers als het beter kunnen sturen van de organisatie.

Informatiebeveiliging

We lezen er regelmatig over in de media: ransomware-aanvallen die complete organisaties platleggen, cyberaanvallen die ons dagelijks leven ontwrichten. De groeiende complexiteit van deze aanvallen en de grote impact op de maatschappij, maken informatiebeveiliging noodzakelijk om ons land draaiend te houden. De dienst heeft binnen het programma “IM in control” de noodzakelijk stappen gezet om hier tegen beschermd te zijn. Dit betekent niet dat we daar mee stoppen. Informatiebeveiliging heeft onze constante aandacht en mede doormiddel van Awareness trainingen zullen we bij onze medewerkers constant aandacht vragen voor dit onderwerp, wetende dat er geen 100% garantie is dat we dit te allen tijde kunnen voorkomen.

Werken aan informatievoorziening en datakwaliteit

2024 is het jaar van het verbeteren van de datakwaliteit en 2025 wordt het jaar van het verder ontwikkelen van de informatievoorziening. Het doel is om alle informatie, producten, rapporten en adviezen digitaal toegankelijk te maken via een kennisbank, gekoppeld aan systemen van ketenpartners. Bijzondere aandacht gaat uit naar de informatie-infrastructuur voor de altijd actuele digitale vergunning (AADV, Digi-V), de Wet Open Overheid (WOO), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en het GEO/Gis-systeem. Deze ontwikkeling bouwt voort op het in 2022 gevestigde en versterkte fundament van de informatievoorziening.

Werken aan de arbeidsmarkt

Ook voor onze dienst is het lastig vacatures te vervullen en naar verwachting blijft dit zo de komende jaren. Tijdens de behandeling van de jaarstukken van ODWH heeft de Provincie Zuid-Holland mede daarom aandacht gevraagd voor het zo veel mogelijk beperken van externe inhuur en in te zetten op HRM-beleid; participatiebanen, stages en een inclusieve organisatie. Met het medio 2023 gestarte programma: ‘HRM in control’ zijn deze aandachtpunten inhoudelijk op een hoger plan gebracht en beter in de bedrijfsvoering geborgd. Vanaf 2025 worden aansluitende programma’s uitgerold.
De Zuid-Hollandse omgevingsdiensten hebben daarnaast een gezamenlijke arbeidsmarkt benadering opgezet onder de naam “De Betere Wereldbaan”. Een van de resultanten hiervan is het gezamenlijk opstarten van een traineeprogramma. In 2025 zal verder onderzocht worden op welke vlakken van de arbeidsmarkt de diensten nog meer kunnen samenwerken.

Doorontwikkeling van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland

De samenwerking tussen de diensten ontwikkelt zich in positieve zin. Na de start met het oppakken van een zestal projecten, wordt nu ook een meer structurele benadering onderzocht om te voorkomen dat het proces stilvalt met het afronden van de projecten. De directeuren van de diensten ontwikkelen zich naar de ‘directie van de samenwerking’ en ter verbreding van het draagvlak worden ook de MT’s bij het proces aangehaakt.

CO2-registratieplicht

Vanaf 2025 moeten we zakelijke en woon-werkmobiliteit registreren om onze Carbon Footprint te verkleinen. Hiervoor zullen we in 2024 een schriftelijke inventarisatie doen en dit koppelen aan de personeelsdossiers. Vanaf 2025 hebben we een meldingsplicht.

7.4 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen bevat op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in ieder geval de volgende kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Voor de dienst is geen van deze onderdelen van toepassing. Het gebouw waar de dienst is gevestigd wordt gehuurd.

In bijlage A is een overzicht van de investeringen opgenomen. Alle investeringen boven de € 2.500 worden hierin opgenomen. Het betreft de lasten van meubilair, apparatuur, hard- en software en de verbouwingslasten van het gehuurde pand aan de Vondellaan in Leiden.

De afschrijvingstermijn van de verbouwingslasten is 10 jaar. Voor de overige afschrijvingstermijnen is veelal de economische levensduur als uitgangspunt genomen. Alle lasten als gevolg van de afschrijving op genoemde investeringen zijn structureel in de begroting opgenomen.

7.5 LOKALE HEFFINGEN

De dienst is niet bevoegd om lokale heffingen op te leggen. Deze bevoegdheid ligt bij de (deelnemende) gemeenten.

7.6 GRONDBELEID

Het grondbeleid omvat het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om de vastgestelde ruimtelijke en deels ook economische doelstellingen te realiseren. De dienst heeft geen grondbeleid.

7.7 VERBONDEN PARTIJEN

De dienst heeft zelf geen verbonden partijen.
In bijlage E is een tabel opgenomen voor de paragraaf verbonden partijen van de deelnemers.

8 ONDERTEKENING

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van Omgevingsdienst West-Holland d.d. 8 juli 2024,

de voorzitter,	de secretaris,
A. North	M.E. Krul-Seen

Omgevingsdienst West-Holland

BIJLAGEN

Bijlage A	Staat van investeringen
Bijlage B	Meerjarig beeld reserves en voorzieningen
Bijlage C	Geprognosticeerde balans
Bijlage D	EMU-saldo
Bijlage E	Informatie verbonden partijen
Bijlage F	Stemverhoudingen
Bijlage G	Omzetverdeling taken

Omgevingsdienst West-Holland

BIJLAGE A: STAAT VAN INVESTERINGEN

Investering	Aanschafwaarde begin	Vermeer-deringen	Vermeer-deringen	Vermeer-deringen	Vermeer-deringen	Vermeer-deringen
	2024	2024	2024	2024	2024	2024
Verbouwingen	**€ 396.737**	**€ 30.000**	**€ 30.000**	**€ 30.000**	**€ 30.000**	**€ 30.000**
Verbouwingen	€ 396.737	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Werkplekken	**€ 1.257.509**	**€ 175.000**	**€ 175.000**	**€ 175.000**	**€ 175.000**	**€ 175.000**
Werkplekken	€ 1.257.509	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000
Overig	**€ -**	**€ 50.000**	**€ 50.000**	**€ 50.000**	**€ 50.000**	**€ 50.000**
Overig (inc. onvoorzien, incidentele vervangingen)	€ -	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Totaal activa en investeringen	**€ 1.654.246**	**€ 255.000**	**€ 255.000**	**€ 255.000**	**€ 255.000**	**€ 255.000**

Cum. afschrijving begin	Boekwaarde begin	Afschrijving	Boekwaarde einde	Afschrijving	Boekwaarde einde	Afschrijving	Boekwaarde einde	Afschrijving	Boekwaarde einde	Afschrijving	Boekwaarde einde
2024	2024	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027	2028	2028
€ 106.527	**€ 290.210**	**€ 39.117**	**€ 281.093**	**€ 42.117**	**€ 268.976**	**€ 45.117**	**€ 253.858**	**€ 48.117**	**€ 235.741**	**€ 51.117**	**€ 214.624**
€ 106.527	€ 290.210	€ 39.117	€ 281.093	€ 42.117	€ 268.976	€ 45.117	€ 253.858	€ 48.117	€ 235.741	€ 51.117	€ 214.624
€ 981.078	**€ 276.431**	**€ 113.982**	**€ 337.449**	**€ 135.390**	**€ 377.059**	**€ 158.881**	**€ 393.177**	**€ 154.803**	**€ 413.375**	**€ 148.445**	**€ 439.929**
€ 981.078	€ 276.431	€ 113.982	€ 337.449	€ 135.390	€ 377.059	€ 158.881	€ 393.177	€ 154.803	€ 413.375	€ 148.445	€ 439.929
€ -	**€ -**	**€ 5.000**	**€ 45.000**	**€ 15.000**	**€ 80.000**	**€ 25.000**	**€ 105.000**	**€ 35.000**	**€ 120.000**	**€ 45.000**	**€ 125.000**
€ -	€ -	€ 5.000	€ 45.000	€ 15.000	€ 80.000	€ 25.000	€ 105.000	€ 35.000	€ 120.000	€ 45.000	€ 125.000
€ 1.087.605	**€ 566.641**	**€ 158.099**	**€ 663.542**	**€ 192.507**	**€ 726.034**	**€ 228.999**	**€ 752.036**	**€ 237.920**	**€ 769.116**	**€ 244.563**	**€ 779.553**

Omgevingsdienst West-Holland

BIJLAGE B: MEERJARIG BEELD RESERVES EN VOORZIENINGEN

Eigen vermogen en Voorzieningen	1-jan-23	Mutatie 2023	1-jan-24	Mutatie 2024	1-jan-25	Mutatie 2025	1-jan-26	Mutatie 2026	1-jan-27	Mutatie 2027	1-jan-28	Mutatie 2028	1-jan-29
Algemene reserve	**€ 1.453.300**	**€ 752.891**	**€ 2.206.191**	**€ -94.000**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**
- Resultaat boekjaar		€ 752.891		€ -		€ -		€ -		€ -			
- Storting reserves		€ -		€ -		€ -		€ -		€ -		€ -	
- Onttrekking uit reserves		€ -		€ -94.000		€ -		€ -		€ -		€ -	
- Afboeking verschil algemene reserve													
Bestemmingsreserves	**€ 304.464**	**€ -304.464**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
- Reserve Informatiemanagement (IM) in control		€ -304.464											
Totaal eigen vermogen	**€ 1.757.764**	**€ 448.427**	**€ 2.206.191**	**€ -94.000**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**	**€ -**	**€ 2.112.191**
Voorzieningen	**€ 181.817**	**€ 109.801**	**€ 291.618**	**€ 50.000**	**€ 341.618**	**€ 50.000**	**€ 391.618**	**€ 50.000**	**€ 441.618**	**€ 50.000**	**€ 491.618**	**€ 50.000**	**€ 541.618**
- Voorziening aanvulling WW	€ 31.817	€ 7.801	€ 39.618		€ 39.618		€ 39.618		€ 39.618		€ 39.618		€ 39.618
- Voorziening verlofsparen	€ 150.000	€ 102.000	€ 252.000	€ 50.000	€ 302.000	€ 50.000	€ 352.000	€ 50.000	€ 402.000	€ 50.000	€ 452.000	€ 50.000	€ 502.000
Totaal voorzieningen	**€ 181.817**	**€ 109.801**	**€ 291.618**	**€ 50.000**	**€ 341.618**	**€ 50.000**	**€ 391.618**	**€ 50.000**	**€ 441.618**	**€ 50.000**	**€ 491.618**	**€ 50.000**	**€ 541.618**

BIJLAGE C: GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Onderstaand is de geprognotiseerde balans opgenomen. Hierin zijn de ontwikkelingen van het eigen vermogen, zoals opgenomen in bijlage B verwerkt.

Balans (x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Totaal vaste activa	726	752	769	780
Totaal vlottende activa	15.778	15.802	15.835	15.874
Totaal activa	**16.504**	**16.554**	**16.604**	**16.654**
Totaal eigen vermogen	2.112	2.112	2.112	2.112
Totaal voorzieningen	392	442	492	542
Totaal vlottende passiva	14.000	14.000	14.000	14.000
Totaal passiva	**16.504**	**16.554**	**16.604**	**16.654**

Omgevingsdienst West-Holland

BIJLAGE D: EMU-SALDO

De begroting van de Omgevingsdienst West-Holland is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de overheidsorganisatie, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeentelijke organisaties hanteren. Investeringen tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de afschrijvingslasten van de investeringen. Investeringen in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. In EMU-termen betekent een negatief saldo dat de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten.

	EMU Saldo (x €1.000) **Omschrijving**		**Raming 2025**	**Raming 2026**	**Raming 2027**	**Raming 2028**
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c). (Een nadelig saldo wordt wordt negatief weergegeven).		-	-	-	-
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	193	229	238	245
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie.	+				
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	-	255	255	255	255
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.	+				
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord.	+				
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).	-				
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord.	+				
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen.	-	392	442	492	542
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten.	-				
11	Verkoop van effecten.					
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee).		Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?					
	Berekende EMU-saldo		**-454**	**-468**	**-509**	**-552**

BIJLAGE E: INFORMATIE VERBONDEN PARTIJEN

Deze gegevens zijn bestemd voor de paragraaf verbonden partijen van de deelnemers.

Informatie voor verbonden partijen	
A. Naam en de gevestigde plaats	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland, gevestigd te Leiden.
B. Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale taken en bevoegdheden als bedoeld in artikel 6, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland.
C. Het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De stemverhouding (het belang) 2024 is gebaseerd op de initiële begroting 2024 vastgesteld door het dagelijks bestuur in de vergadering van 29 januari 2024. Het overzicht stemverhouding 2024 is hierna opgenomen.
D. De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	Eigen vermogen Omgevingsdienst aan het begin en einde van het begrotingsjaar: 1-1-2025: € 2.112.191 31-12-2025: € 2.112.191 Vreemd vermogen Omgevingsdienst aan het begin en einde van het begrotingsjaar: 1-1-2025: € 14.341.618 31-12-2025: € 14.391.618
E. De verwachte omvang van het financiële resultaat van de Omgevingsdienst in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat voor begrotingsjaar 2025 bedraagt € 0,=.

Omgevingsdienst West-Holland

BIJLAGE F: STEMVERHOUDING 2024

Deelnemer	Begroting 2024	Stemverhouding	stemverhouding in %	stemverhouding 2023 in %
Hillegom	871.000	8	4%	4%
Kaag en Braasem	1.242.000	12	6%	6%
Katwijk	871.000	8	4%	4%
Leiden	3.462.000	34	17%	18%
Leiderdorp	642.000	6	3%	3%
Lisse	799.000	8	4%	4%
Nieuwkoop	1.260.000	12	6%	6%
Noordwijk	5.579.000	56	29%	28%
Oegstgeest	633.000	6	3%	3%
Teylingen	1.067.000	10	5%	5%
Voorschoten	378.000	4	2%	2%
Zoeterwoude	835.000	8	4%	4%
Provincie Zuid-Holland	2.464.000	24	12%	14%
Totaal	**20.103.000**	**196**	**100%**	**100%**

* vastgesteld door het dagelijks bestuur in de vergadering van 29 januari 2024.

BIJLAGE G: OMZETVERDELING TAKEN

Omzetverdeling naar reguliere en VPB taken (x €1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Programmataken	€ 24.566	€ 25.328	€ 25.821	€ 26.403
Niet wettelijke taken (VPB plichtig)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal inkomsten	**€ 24.566**	**€ 25.328**	**€ 25.821**	**€ 26.403**
Programmataken	100%	100%	100%	100%
Niet wettelijke taken (VPB plichtig)	0%	0%	0%	0%
Totaal inkomsten	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**